

Europeiska kommissionen
GD Näringsliv och industri

Europeiska unionens stödprogram till små och medelstora företag

**En översikt över de viktigaste finansieringsmöjligheterna för
Europas små och medelstora företag**

November 2009

Inledning

Europeiska unionen lämnar **stöd till små och medelstora företag i Europa**. Stödet ges i **olika former**, t.ex. bidrag, lån och i vissa fall garantier. Stödet utdelas antingen direkt eller via program som förvaltas av medlemsländerna eller regionerna, t.ex. EU:s strukturfonder. De små och medelstora företagen kan också utnyttja annat stöd än pengar, t.ex. program och stödtjänster.

I denna översikt presenteras de program som vänder sig till de små och medelstora företagen. Den innehåller också kortfattad information och de viktigaste webbplatserna för varje program. Översikten gör inte anspråk på att vara komplett.

Stödprogrammen har delats in i **fyra kategorier**:

1. Stödmöjligheter efter inriktning

Det handlar till största delen om stöd med en viss inriktning – miljö, forskning, utbildning – som utformas och handläggs av olika avdelningar inom Europeiska kommissionen. Små och medelstora företag och andra organisationer kan ansöka direkt, i allmänhet under förutsättning att de kan presentera varaktiga transnationella projekt med mervärde. Beroende på program kan också **grupperingar inom näringslivet, branschorganisationer, organisationer för företagsstöd** och konsulter lämna in en ansökan.

Medfinansiering är det vanliga: EU:s stöd består vanligen av bidrag som bara delvis täcker projektkostnaderna.

2. Strukturfonderna

Strukturfonderna (Europeiska regionala utvecklingsfonden [ERUF] och Europeiska socialfonden [ESF]) är EU:s största stödkälla för de små och medelstora företagen genom program och initiativ med olika inriktning som genomförs i regionerna. Strukturfonderna ger ett direkt bidrag till finansieringen av projekten.

Programmen förvaltas och projekten väljs ut av medlemsländer och regioner.

3. Finansiella instrument

De flesta finansiella instrument är bara indirekt tillgängliga via nationella mellanhänder. Flera av dem förvaltas av Europeiska investeringsfonden.

4. Stöd till internationalisering av små och medelstora företag

Detta stöd tar sig främst uttryck i hjälp till förmedlingsorganisationer och/eller myndigheter **för internationalisering**, för att hjälpa de små och medelstora företagen att ta sig in på marknader utanför EU.

5. Lokala informationsställen

Information kan fås på Enterprise Europe Network. Enterprise Europe Network är det största europeiska nätverket för affärsstöd och -innovation och erbjuder små och medelstora företag integrerade, högkvalitativa tjänster.

= Mer information

1. Stödmöjligheter

Miljö, energi och transport

✓ Life +

Detta program består av tre delar:

- Natur och biologisk mångfald
- Miljöpolitik och miljöstyrning
- Information och kommunikation

Anslaget för Life+ är 2,1 miljarder euro för 2007–2013. De små och medelstora företagen kan få medel från Life+, både från den del som förvaltas centralt av Europeiska kommissionen och från den del som förvaltas av nationella kontor.

Övriga upplysningar: <http://ec.europa.eu/environment/life/funding/lifeplus.htm>

För andra former av stöd till miljöprojekt hänvisas till GD Miljös webbsidor: http://ec.europa.eu/environment/funding/intro_en.htm

✓ Ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation

Ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation ska bidra till målen i den förnyade Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning. Det löper från 2007 till 2013 och anslagen uppgår till ca 3,6 miljarder euro.

För miljö- och energifrågor finns följande program:

- a) Programmet för entreprenörskap och innovation, med miljöinnovation som en del, som har fått anslag på ca 430 miljoner euro. Syftet är att ta till vara på alla de möjligheter som miljötekniken erbjuder för att förbättra miljön och samtidigt bidra till ökad konkurrenskraft och tillväxt.
- b) Programmet Intelligent energi - Europa, som har fått anslag på ca 727 miljoner euro. Programmet omfattar åtgärder för att öka användning och efterfrågan på energieffektivitet, främja förnybara energikällor och diversifierad energiförsörjning och stimulera till diversifiering av energislag och energieffektivitet inom transport.

Övriga upplysningar: http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm

✓ Marco Polo II (2007–2013)

Marco Polo-programmet syftar till att minska trängseln på vägarna, göra godstransporterna inom EU miljövänligare och öka intermodaliteten och på det sättet bidra till ett effektivt och hållbart transportsystem. För att målet ska uppnås lämnas genom programmet stöd till åtgärder som gäller godstransporter, logistik och andra relevanta områden, t.ex. motorvägar till sjöss och åtgärder för att undvika att trafik över huvud taget uppstår. Programmets budget är 400 miljoner euro för perioden 2007-2013.

Övriga upplysningar: http://ec.europa.eu/transport/marcopolo/index_en.htm

Mer information om den europeiska energi- och transportpolitiken finns på GD Energi och transports webbplats:

http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/index_en.html

Innovation och forskning

✓ Det sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling (2007–2013)

Det sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling tar särskilt sikte på små och medelstora företag genom sina olika program: Samarbete (ca 32,3 miljarder euro), Idéer (ca 7,5 miljarder euro), Människor (ca 4,7 miljarder euro) och Kapacitet (ca 4 miljarder euro).

Få små och medelstora företag att delta i programmet Samarbete	De små och medelstora företagen uppmuntras att delta i all slags forskningsverksamhet. De uppmanas också att i förekommande fall engagera sig i gemensamma teknikinitiativ.
Programmet Idéer för små och medelstora företag	Forskarlag från små och medelstora företag kan i likhet med andra organisationer konkurrera med sin spetskompetens.
Programmet Människor ökar potentialen för forskning och teknik	De små och medelstora företagen uppmuntras i högre grad att delta i "Partnerskap och förbindelser mellan industrin och den akademiska världen".
Forskning till förmån för små och medelstora företag i Kapacitet-programmet	"Forskning till förmån för små och medelstora företag" är tänkt att stärka europeiska små och medelstora företags innovationsförmåga och deras bidrag till utveckling av nya teknikbaserade produkter och marknader. Den preliminära budgeten för specifika åtgärder rörande små och medelstora företag är ca 1,3 miljarder euro.

Övriga upplysningar: <http://cordis.europa.eu/fp7>

Mer information om EU:s forsknings- och utvecklingspolitik finns på GD Forsknings webbplats:
http://ec.europa.eu/research/index_en.cfm

Gemenskapens informationstjänst för forskning och utveckling, Cordis: <http://cordis.europa.eu>

SME Techweb: Detta är Europeiska kommissionens forskningsportal för små och medelstora företag. Här finns information och resurser för teknikinriktade små och medelstora företag som vill ansöka om forskningsstöd ur EU:s sjunde ramprogram för forskning.
http://ec.europa.eu/research/sme-techweb/index_en.cfm

GD Forsknings upplysningstjänst för personliga råd:
<http://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=enquiries>

En förteckning över de små och medelstora företagens nationella kontaktpunkter för det sjunde ramprogrammet finns på SME Techweb webbplats. Europeiska kommissionen stöder detta nätverk som ska ge potentiella deltagare och uppdragstagare praktisk information, hjälp och utbildning.

Övriga upplysningar: http://ec.europa.eu/research/sme-techweb/index_en.cfm?pg=support

✓ **Ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation**

Ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation ska bidra till målen i den förnyade Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning. Det löper från 2007 till 2013 och anslagen uppgår till ca 3,6 miljarder euro.

Följande delar i programmet omfattar innovation och informationsteknik:

a) Programmet för entreprenörskap och innovation, som syftar till att förbättra villkoren för innovation, t.ex. i form av utbyte av god praxis mellan medlemsländerna och åtgärder för att förbättra, uppmuntra och främja innovation inom företagen. Det stöder åtgärder för utveckling av sektorsspecifik innovation, projektsammanslutningar, offentlig-privata innovationspartnerskap och användning av innovationsförvaltning.

b) Programmet för att stödja IKT-strategin (informations- och kommunikationsteknik), som har fått anslag på ca 728 miljoner euro. IKT-programmet är tänkt att stimulera de nya konvergerande marknaderna för e-nätverk och e-tjänster, medieinnehåll och digitalteknik. Det stöder också moderniseringen av tjänster inom offentliga sektorn, vilket kommer att öka produktiviteten och förbättra servicen.

Övriga upplysningar: http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm

Information om andra program och initiativ som bidrar till informationssamhällets utveckling finns på GD Informationssamhället och mediers webbplats:

http://ec.europa.eu/information_society/index_en.htm

Eureka – ett nätverk för marknadsorienterad FoU

Eureka är ett Europatäckande nätverk för marknadsorienterade industriorganisationer med inriktning på FoU som stöder konkurrenskraften i europeiska företag genom att skapa länkar och innovationsnätverk i 36 länder. Genom **Eureka** får projektparterna snabb tillgång till ett stort utbud av kompetens och sakkunskap i hela Europa och det blir lättare att få tillgång till offentliga och privata finansieringssystem i medlemsländerna.

Övriga upplysningar: <http://www.eureka.be>

Utbildning

✓ Integrerat handlingsprogram för livslångt lärande

Det integrerade handlingsprogrammet för livslångt lärande 2007–2013 omfattar fyra delprogram: Comenius för allmän utbildning t.o.m. gymnasienivå, Erasmus för allmän och avancerad yrkesinriktad utbildning på högskolenivå, Leonardo da Vinci för övriga aspekter av yrkesinriktad utbildning och Grundtvig för vuxenutbildning. Leonardo da Vinci-programmet är det viktigaste för företagen, eftersom det stöder nyskapande och gränsöverskridande initiativ som syftar till att främja kunskaper och färdigheter som krävs för en lyckad integrering på arbetsmarknaden och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Övriga upplysningar: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm

✓ Erasmus för unga företagare

Det här programmet är ett pilotprojekt som inleddes av EU 2009. Det ger praktisk och ekonomisk hjälp till nya företagare som vill vistas en tid på ett företag i ett annat EU-land och på det sättet lära av erfarna företagare. Syftet är att utbyta idéer, erfarenheter och information mellan företagare, komma in på nya marknader och hitta möjliga partners för nya företag i andra EU-länder. Programmet är samfinansierat av EU, med en total budget på 4,3 miljoner euro, och det täcker omkostnader för resa och logi under vistelsen.

Övriga upplysningar: <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/index.php?lan=sv>
<http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/supportmeasures/erasmus/index.htm>

Kultur och medier

✓ Kultur 2007-2013

Programmet Kultur 2007-2013 ger stöd till samarbetsprojekt på alla konstnärliga och kulturella områden (scenkonst, skulptur och bildkonst, litteratur, kulturarv och kulturhistoria m.m.). Det har en budget på €400 miljoner för projekt och initiativ som firar Europas kulturella mångfald och gemensamma kulturarv genom utvecklingen av gränsöverskridande samarbete mellan kulturaktörer och institutioner. Det har tre huvudsakliga målsättningar: att främja gränsöverskridande rörlighet för dem som arbetar inom kultursektorn, uppmuntra den transnationella cirkulationen av kulturell och artistisk produktion och stödja interkulturell dialog.

Övriga upplysningar: http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc411_en.htm

På sidan *Funding Programmes* på GD Utbildning och kulturs webbplats finns det en översikt över alla aktuella ansökningsomgångar:

http://ec.europa.eu/education/programmes/calls/callg_en.html

✓ Media 2007-2013

Detta program har en budget på €755 miljoner under perioden 2007-2013 och berör utbildning av mediafolk, utveckling av produktionsprojekt och produktionsbolag, distribution och stimulans till produktion av film och audiovisuella program och stöd till filmfestivaler. Det ger stöd till små och medelstora företag som är aktiva på dessa områden.

Övriga upplysningar: http://ec.europa.eu/information_society/media/index_en.htm

Sysselsättningsfrågor

✓ Information, samråd och dialog mellan arbetsmarknadens parter

En särskild årlig budgetpost är vikt för medfinansiering av åtgärder som främjar europeiska företagsråd, arbetstagarinflytande i både Europabolag och europeiska kooperativa föreningar, information och rådgivning till anställda inom Europeiska gemenskapen samt gränsöverskridande fusioner av aktiebolag. 2009 var budgeten 7,3 miljoner euro, och prioritetsområdena var transnationella samarbetsprojekt mellan arbetstagare och arbetsgivare samt införande av informations- och observationspunkter.

Övriga upplysningar:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=329&langId=en&callId=195&furtherCalls=yes#>

✓ Arbetsmiljö

Europeiska arbetsmiljöbyrån hjälper de små och medelstora företagen att höja normerna för hälsa och säkerhet.

Övriga upplysningar: <http://osha.europa.eu/en>

2. Strukturfonderna

Syftet med strukturfonderna är att minska skillnaderna i den regionala utvecklingen och främja ekonomisk och social sammanhållning inom Europeiska unionen. Europeiska kommissionen medfinansierar därför regionala projekt i medlemsländerna. Det bör dock påpekas att direktstöd till små och medelstora företag för att medfinansiera deras investeringar endast är möjligt i ekonomisk eftersatta områden (de s.k. konvergensregionerna). I andra regioner måste man prioritera åtgärder som skapar en kraftig hävstångseffekt (utbildning i entreprenörskap, stödtjänster, företagskuvöser, mekanismer för tekniköverföring, nätverk m.m.) i stället för att ge direktstöd till enskilda små och medelstora företag.

Observera att programmen förvaltas och projekten väljs ut av medlemsländerna eller regionerna.

För perioden 2007–2013 har strategin och resurserna för sammanhållningspolitiken (Europeiska regionala utvecklingsfonden [ERUF], Europeiska socialfonden [ESF] och Sammanhållningsfonden) tre huvudmål, med en total budget på 347,41 miljarder euro.

- Konvergens: påskynda den ekonomiska konvergensen i eftersatta regioner (81,54 % av budgeten).
- Regional konkurrenskraft och sysselsättning: stärka regionernas konkurrenskraft och göra dem attraktivare, hjälpa arbetstagare och företag att anpassa sig till ekonomiska förändringar (15,94 % av budgeten).
- Europeiskt regionalt samarbete: stärka samarbete över gränserna, mellan länder och mellan regioner (2,52% av budgeten).

✓ Europeiska regionala utvecklingsfonden

ERUF är det största av EU:s finansiella instrument som lämnar stöd till små och medelstora företag. Syftet med fonden är att minska skillnaderna i den regionala utvecklingen och stödja social och ekonomisk sammanhållning inom EU. För att stimulera skapandet av nya små och medelstora företag och för att öka företagets konkurrenskraft medfinansierar ERUF verksamhet på en rad områden:

1. Entreprenörskap, innovation och konkurrenskraft i små och medelstora företag (t.ex. mentorskap för entreprenörer, innovativ teknik och förvaltningssystem i små och medelstora företag, miljöinnovation, bättre användning av informations- och kommunikationsteknik).
2. Bättre företagsklimat regionalt och lokalt (t.ex. tillgång till kapital i nyetablerings- och tillväxtfasen, infrastruktur och stödtjänster, regional och lokal FoU och innovationsförmåga, företagssamarbete och innovationsförmåga).
3. Samarbete mellan små och medelstora företag över regions- och nationsgränserna.
4. Investeringar i mänskliga resurser (tillsammans med stöd från Europeiska socialfonden).

Till skillnad från många andra former av EU-stöd förvaltas ERUF-programmen inte direkt av kommissionen utan av de nationella och regionala myndigheterna. Dessa är också kontaktpunkter för ansökningar om stöd och urval av projekt.

Övriga upplysningar: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_sv.htm

På GD Regionalpolitikens webbplats finns information om EU:s åtgärder för att stödja den regionala utvecklingen:

http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

Den innehåller bl.a.

- en förteckning över strukturfondernas förvaltningsmyndigheter i varje region:

http://ec.europa.eu/regional_policy/manage/authority/authority_en.cfm och

- en sammanfattning av programmen som är tillgängliga i respektive region:

http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/index_en.cfm

✓ Europeiska socialfonden

För perioden 2007–2013 lämnar Europeiska socialfonden stöd till att föregripa och hantera ekonomiska och sociala förändringar, inklusive en rad möjligheter att stödja små och medelstora företag. Följande fyra åtgärdsområden inom målet "Regional konkurrenskraft och sysselsättning" är de viktigaste:

1. Större anpassningsförmåga hos arbetstagare och företag.
2. Förbättra tillgången till arbete och öka deltagandet på arbetsmarknaden.
3. Stärka den sociala integrationen genom att bekämpa diskriminering och göra det lättare för missgynnade människor att ta sig in på arbetsmarknaden.
4. Främja partnerskap för reformer inom sysselsättning och social integration.

I de minst gynnade regionerna koncentreras fondens verksamhet till att främja strukturell anpassning, tillväxt och skapande av sysselsättning. I detta syfte stöder Europeiska socialfonden också följande inom ramen för konvergensmålet:

1. Strävandena att utöka och förbättra investeringarna i humankapital, särskilt genom bättre utbildningssystem.
2. Åtgärder för att utveckla institutionerna och effektivisera offentliga förvaltningar på nationell, regional och lokal nivå.

Övriga upplysningar: http://ec.europa.eu/employment_social/esf

✓ Fonden för landsbygdsutveckling

Under perioden 2007–2013 är fonden för landsbygdsutveckling inriktad på tre områden:

förbättra jordbrukets och skogsbrukets konkurrenskraft, landsbygd och miljö samt förbättring av livskvaliteten och diversifiering av landsbygdsekonomin. Genom en fjärde åtgärdestyp ges möjligheter till lokalt baserade metoder för landsbygdsutveckling.

För varje grupp av prioriterade frågor förbereder medlemsländerna nationella strategier för landsbygdsutveckling på grundval av följande sex strategiska riktlinjer på EU-nivå:

1. Att förbättra jord- och skogsbrukssektorernas konkurrenskraft.

2. Att förbättra miljön och landsbygden.
3. Att förbättra livskvaliteten i landsbygdsområden och uppmuntra diversifiering.
4. Att bygga lokal kapacitet för sysselsättning och diversifiering.
5. Att överföra prioriteringar till program.
6. Komplementaritet mellan gemenskapsinstrument.

Övriga upplysningar: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_en.htm

✓ **Gemensamma europeiska resurser för mikroföretag och medelstora företag (Jeremie)**

Europeiska kommissionen och Europeiska investeringsfonden har tagit initiativ till Jeremie tillsammans med Europeiska investeringsbanken. Syftet är att förbättra tillgången till finansiering för allt från mikroföretag till medelstora företag och då främst mikrokrediter, riskkapital eller garantier och andra former av innovativ finansiering. Tonvikten läggs vid stöd till nyetableringar, tekniköverföringar, teknik- och innovationsfonder och mikrokredit. Jeremie förvaltas som en del av Europeiska regionala utvecklingsfondens program och projekten väljs ut på nationell och regional nivå. Jeremie-verksamheten har nu startat i nio av EU:s medlemsstater/regioner. Fler åtgärder håller på att förhandlas fram (Kanarieöarna i Spanien, flera regioner i Italien samt Malta).

Observera att detta program förvaltas och projekten väljs ut av medlemsländerna eller regionerna.

Övriga upplysningar:

<http://www.eif.europa.eu/jeremie/>

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jji/jeremie_en.htm

✓ **Gemensamt program till stöd för mikrofinansinstitutioner i Europa – JASMINE**

JASMINE är ett gemensamt initiativ taget av Europeiska kommissionen och Europeiska investeringsfonden som kompletterar JEREMIE-initiativet. Dess syfte är att utveckla tillgången på mikrokrediter i Europa genom två huvudsakliga åtgärder: att ge mikrofinansieringsinstitut teknisk assistans i syfte att hjälpa dem att agera som trovärdiga finansiella mellanhänder och att lättare anskaffa kapital, och genom att finansiera aktiviteter utförda av finansiella institut som inte är banker så att de kan ge flera lån. Programmets syfte är att förbättra tillgången till finansiering för små företag, arbetslösa människor eller människor som inte för närvarande har anställning som skulle vilja arbeta i egen regi men som inte har tillgång till traditionella banktjänster. Detta program inleddes under 2009 med en treårig pilotfas och ett startkapital på €50 miljoner.

Övriga upplysningar:

<http://eif.europa.eu/jasmine/activity/index.htm>

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jji/micro_en.htm

3. Finansiella instrument

Genom dessa instrument lämnas inget direkt stöd till de små och medelstora företagen utan stödet förmedlas via finansiella mellanhänder, exempelvis banker, kreditinstitut eller investeringsfonder. Avsikten är att öka de tillgängliga krediterna för de små och medelstora företagen och uppmuntra mellanhänderna att öka utlåningen till dessa företag.

✓ Ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation

Inom Ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation har 1 130 miljoner euro anslagits till **finansiella instrument** under 2007–2013. Dessa instrument består av tre delar, som förvaltas av Europeiska investeringsfonden för Europeiska kommissionens räkning.

1. Instrumentet för innovativa små och medelstora företag med hög tillväxt (GIF) syftar till att tillhandahålla kapital för innovativa små och medelstora företag, både i ett tidigt skede (GIF1) och under expansionsfasen (GIF2). GIF delar risker och vinster med privata investerare, vilket i hög grad ökar tillgången till kapital för innovativa företag.
2. Garantin för små och medelstora företag ger kompletterande garantier till garantiordningar för att öka skuldfinansieringen till dessa företag. Det är inriktat på att åtgärda marknadsbrister på fyra områden:
 - i) Tillgång till lån (eller lånesubstitut som leasing) för små och medelstora företag med tillväxtpotential.
 - ii) Tillhandahållande av mikrokrediter.
 - iii) Tillgång till eget kapital eller sekundärt eget kapital.
 - iv) Värdepapperisering.
3. Ett system för kapacitetsuppbyggnad kommer att stödja de finansiella förmedlarnas kapacitet i några medlemsländer.

Övriga upplysningar: http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/cip-financial-instruments/index_en.htm

<http://eif.europa.eu>

Vill du veta om ditt företag kan ansöka om lån eller se vilka låneförmedlare som finns i ditt land? Gå in på <http://access2finance.eu>

✓ **Gemensamma europeiska resurser för mikroföretag och medelstora företag (Jeremie)**

Europeiska kommissionen och Europeiska investeringsfonden har tagit initiativ till Jeremie tillsammans med Europeiska investeringsbanken. Syftet är att förbättra tillgången till finansiering för allt från mikroföretag till medelstora företag och då främst mikrokrediter, riskkapital eller garantier och andra former av innovativ finansiering. Tonvikten läggs vid stöd till nyetableringar, tekniköverföringar, teknik- och innovationsfonder och mikrokredit. Jeremie förvaltas som en del av Europeiska regionala utvecklingsfondens program och projekten väljs ut på nationell och regional nivå. Jeremie-verksamheten har nu startat i nio av EU:s medlemsstater/regioner. Fler åtgärder håller på att förhandlas fram (Kanarieöarna i Spanien, flera regioner i Italien samt Malta).

Observera att detta program förvaltas och projekten väljs ut av medlemsländerna eller regionerna.

Övriga upplysningar:

<http://www.eif.europa.eu/jeremie/>

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jji/jeremie_en.htm

✓ **Gemensamt program till stöd för mikrofinansinstitutioner i Europa – JASMINE**

JASMINE är ett gemensamt initiativ taget av Europeiska kommissionen och Europeiska investeringsfonden som kompletterar JEREMIE-initiativet. Dess syfte är att utveckla tillgången på mikrokrediter i Europa genom två huvudsakliga åtgärder: att ge mikrofinansieringsinstitut teknisk assistans i syfte att hjälpa dem att agera som trovärdiga finansiella mellanhänder och att lättare anskaffa kapital, och genom att finansiera aktiviteter utförda av finansiella institut som inte är banker så att de kan ge flera lån. Programmets syfte är att förbättra tillgången till finansiering för små företag, arbetslösa människor eller människor som inte för närvarande har anställning som skulle vilja arbeta i egen regi men som inte har tillgång till traditionella banktjänster. Detta program inleddes under 2009 med en treårig pilotfas och ett startkapital på €50 miljoner.

Övriga upplysningar:

<http://eif.europa.eu/jasmine/activity/index.htm>

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jji/micro_en.htm

✓ **Europeiska investeringsfondens (EIF) egna investeringar**

EIF:s verksamhet bygger på två instrument:

EIF:s **riskkapitalinstrument** består av kapitalinvesteringar i riskkapitalfonder och företagskuvöser som lämnar stöd till de små och medelstora företagen, särskilt nyetablerade och teknikorienterade företag.

EIF:s **garantiinstrument** lämnar garantier till finansinstitut som täcker krediter till de små och medelstora företagen.

Övriga upplysningar: <http://eif.europa.eu>

http://eif.europa.eu/you_are/small_business/index.htm

✓ Lån hos europeiska investeringsbanken (EIB)

För perioden 2008-2009 har EIB reserverat €15 miljarder för lån till små och mellanstora företag som en del av ett övergripande paket på €30 miljarder för perioden 2008-2011. Dessa lån utbetalas via mellanhänder som t.ex. kommersiella banker. De är riktade till materiella eller immateriella investeringar av små och medelstora företag. Lån från den europeiska investeringsbanken kan även bidra till ett stabilare arbetskaptal hos små och medelstora företag som t. ex. lån som getts för att finansiera skulder i samband med företagets handelscykel. När man ser på företagets lånebehov i det avseendet kan även detta vara föremål för finansiering från den europeiska investeringsbanken. Löptiden för lånen kommer att ligga på mellan 2 och 12 år, med ett maximalt belopp på €12,5 miljoner per lån.

Övriga upplysningar: <http://eib.europa.eu>
<http://eib.europa.eu/projects/topics/sme/index.htm>
<http://eib.europa.eu/about/news/eib-loan-for-smes.htm>

Här finns en lista över finansiella mellanhänder i respektive land:
<http://eib.europa.eu/about/news/the-intermediary-banks-and-financing-institutions-for-credit-lines.htm>

4. Stöd till internationalisering av små och medelstora företag

Genom flera av dessa instrument lämnas inget direkt stöd till de små och medelstora företagen utan det går till mellanhänder eller myndigheter. Stödet är därför ofta indirekt.

LATINAMERIKANSKA LÄNDER

✓ AL-Invest IV

Syftet med detta program är att stödja internationaliseringen av små och medelstora företag i Latinamerika, genom ett nätverk med aktörer från Europa och Latinamerika som samarbetar för att etablera kontakter mellan företag inom samma sector på bägge sidor av Atlanten. Deltagarna får ett program med personliga möten som anordnats särskilt för dem med hänsyn till deras profil och produkter.

Medlen går till icke vinstdrivande organisationer, t.ex. handelskammare, för att ordna arrangemang för att underlätta samarbete. AL-Invest IV (2009-2012) införs genom tre latinamerikanska företagsorganisationer: NAFIN, CAINCO och CNI. Företagen kan dra nytta av det genom att delta direkt i arrangemangen. Europeiska kommissionen star för de organisatoriska kostnaderna och bidrar till programmet med en budget på 50 miljoner euro.

Övriga upplysningar:

http://ec.europa.eu/europeaid/where/latin-america/regional-cooperation/al-invest/index_en.htm

AVS-LÄNDERNA

✓ PROINVEST

PROINVEST underlättar investeringar och tekniköverföring i företag från viktiga tillväxtsektorer i länderna i Afrika, Västindien och Stillaohavsområdet (AVS-länderna). Programmet syftar till att stödja förmedlingsorganisationer och branschorganisationer och utveckla nord-sydliga och syd-sydliga partnerskap mellan företag.

Programmet finansierar små och medelstora företag både direkt och indirekt: indirekt genom arrangemang för att underlätta samarbete och genom direkt stöd och tekniskt bistånd till företag i AVS-länderna och EU.

Programmet har en budget på 110 miljoner euro och ska avslutas i mars 2011.

Övriga upplysningar:

<http://www.proinvest-eu.org/>

JAPAN OCH SYDKOREA

✓ EU Gateway-program

Syftet med detta program, som pågår 2008-2015, är att främja införandet av europeiska produkter på den japanska och sydkoreanska marknaden genom att komplettera och tillföra ett mervärde till exportfrämjande åtgärder från enskilda EU-stater inom åtta industrisektorer i EU som anses ha en hög potential i Japan eller Korea (hälso- och sjukvård och medicinsk teknologi, byggmaterial och byggt teknik, IKT, miljöteknik och energirelaterade teknologier, inredning, mode). De små och medelstora företag som deltar får indirekt stöd genom handelsdelegationer för att underlätta samarbete, tillsammans med ekonomiskt och specifikt logistiskt stöd.

Övriga upplysningar:

<http://www.eu-gateway.eu>

✓ EU-Japan program för industriellt samarbete

De här årliga programmen är öppna för företag av alla storlekar, inklusive små och medelstora företag. Indirekt stöd ges genom utbildningsprogrammen, som är gratis och där det ingår ett deltagarstipendium från små och medelstora företag. Just nu finns det fyra pågående program:

- Syftet med HRTP-programmet är att hjälpa ledare för europeiska små och medelstora företag som är engagerade i företagets förbindelser med Japan att få tillträde till den japanska marknaden. Under femveckorsvistelsen i Japan ingår kurser i det japanska språket och kulturen, målanpassade föreläsningar och seminarier samt studiebesök på företag.
- DBP-programmet (Distribution & Business Practices – distribution och affärspraxis) är en 5-8-dagarsaktivitet i Japan som hjälper europeiska företag att få praktisk förståelse av det japanska distributionssystemet.
- FDI-programmet (Foreign Direct Investment – direktinvestering i utlandet) är en 5-dagarsaktivitet i Japan som ger EU-deltagare direkt praktisk förståelse av hur EU-företag kan dra fördel av Japans FDI-policy för att starta eller utöka verksamhet i Japan genom att förvärva lokala tillgångar.
- WCM är en intensiv 5-8-dagarsaktivitet i Japan som handlar om förbättring av produktivitet och kostnadsminskningar i tillverkningssektorn, och som omfattar besök på några av världens mest avancerade fabriker.

Övriga upplysningar:

<http://www.eu-japan.eu/global/business-training.html> - (sidan finns också på japanska)

✓ Utbildningsprogrammet för företagsledare (ETP) i Japan och Korea

Syftet med ETP är att hjälpa europeiska företagsledare att närma sig den japanska och den sydkoreanska marknaden. Utbildningsprogrammet, som genomförs i landet, är en kombination av språkkurser, seminarier om affärsmiljön och direkt erfarenhet av att arbeta i lokala företag. Alla EU-företag som är verksamma i Japan och Sydkorea, exporterar dit eller har en tydlig export-/investeringsstrategi riktad mot dessa länder kan skicka en deltagare.

Indirekt stöd ges genom utbildningsprogrammet, som är gratis och där det ingår ett deltagarstipendium (24 000 euro under utbildningscykeln för 2009-2010). Det kan slutföras genom ytterligare bidrag från sponsorföretag.

Övriga upplysningar:

<http://www.etp.org/>

Information om möjligheter i andra geografiska områden och länder finns på EuropeAids webbplats, Europeiska unionens samarbetskontor:

http://ec.europa.eu/comm/europeaid/index_sv.htm

Ansökningsomgångar

EuropeAid, Europeiska unionens samarbetskontor, publicerar **ansökningsomgångar** på sin webbplats för internationella program. De små och medelstora företagen kan söka till vissa av dem.

Övriga upplysningar:

<https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/online-services/index.cfm?do=publi.welcome>

EU:S GRANNLÄNDER

✓ Instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA)

Från januari 2007 och framåt ersätter instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA) ett antal instrument för kandidatländer (Phare, Ispa, Sapard...). Det består av fem olika delar: övergångsstöd och institutionsbyggnad, gränsöverskridande samarbete, regional utveckling, mänskliga resurser och landsbygdsutveckling.

De stödberättigade länderna är uppdelade i två kategorier:

- Kandidatländer, som kan få stöd inom instrumentets samtliga fem delar
- Potentiella kandidatländer på västra Balkan, som bara kan få stöd inom de första två delarna.

Europeiska kommissionen ger indirekt finansiering till små och medelstora företag i de IPA-stödberättigade länderna genom att underlätta tillgång till lån, leasing och kapitalåtgärder, genom samarbete med internationella ekonomiska institutioner (EIB och EBRD). Ekonomiska mellanhänder i kandidatländerna måste åta sig att utveckla verksamheten för små och medelstora företag som en betydande del i sin verksamhet.

En lista över lokala ekonomiska mellanhänder finns på följande webbplatser:
<http://www.ebrd.com/apply/small/index.htm>
<http://eib.europa.eu/products/loans/intermediated/index.htm>

Övriga upplysningar och information om de nationella kontaktpunkterna för varje land:
http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/ipa/index_sv.htm

✓ Anslag för granskapsinvestering (NIF)

Syftet med den europeiska granskapspolitiken, som inleddes 2004, är att upprätta ett privilegierat samarbete med EU:s grannar genom en djupare politisk relation och ekonomisk integration. Totalt sexton grannländer kan dra fördel av denna politik. Åtgärderna finansieras genom ENPI (europeiskt instrument för granskapspolitik). För perioden 2007-2013 är den totala budgeten för denna politik 12 miljarder euro, som fördelas på program för enskilda länder beroende på deras behov, absorptionsförmåga och om de inför överenskomna reformer.

Anslaget för granskapsinvestering stöder bl.a. den privata sektorn genom i synnerhet riskkapitalåtgärder inriktade på små och medelstora företag.

För perioden 2007-2013 är den totala budgeten för detta initiativ 700 miljoner euro, som tillhandahålls genom direkta bidrag från medlemsstaterna och en fond som hanteras av Europeiska investeringsbanken.

För att dra fördel av anslaget måste ett projekt överföras av en europeisk offentlig finansinstitution som NIF:s styrelse erkänt som berättigad (t.ex. Europeiska investeringsbanken eller Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling).

Övriga upplysningar:

http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm

http://ec.europa.eu/europeaid/where/neighbourhood/regional-cooperation/irc/investment_en.htm

✓ **Programmet för investering i öst**

Syftet med den europeiska grannskapspolitiken, som inleddes 2004, är att upprätta ett privilegierat samarbete med EU:s grannar genom en djupare politisk relation och ekonomisk integration. Totalt sexton grannländer kan dra fördel av denna politik. Åtgärderna finansieras genom ENPI (europeiskt instrument för grannskapspolitik). För perioden 2007-2013 är den totala budgeten för denna politik 12 miljarder euro, som fördelas på program för enskilda länder beroende på deras behov, absorptionsförmåga och om de inför överenskomna reformer.

Programmet för investering i öst har en total budget på 7 miljoner euro för perioden 2009-2012, och syftet är att stödja den ekonomiska utvecklingen i regionen (Armenien, Azerbajdzjan, Georgien, Moldavien, Ukraina och Vitryssland) och förbättringen av dess företagsmiljö. Programmet stöder små och medelstora företag i deras internationaliseringsprocess, förbättrar deras nätverk och uppmuntrar deras handelsutveckling.

Övriga upplysningar:

http://www.enpi-info.eu/maineast.php?id=315&id_type=10

http://ec.europa.eu/europeaid/work/ap/aap/2009_en.htm

✓ **EU/EBRD finansanslag för små och medelstora företag**

Detta program ger finansiering till små och medelstora företag i 11 länder i Centraleuropa, däribland anslutningsstater och nya medlemsstater. Finansieringen hanteras genom lokala banker, leasingföretag och aktiefonder. Den finansiering som finns tillgänglig är 847 miljoner euro från EBRD, med ett bidrag på 130 miljoner euro från Europeiska kommissionen.

Övriga upplysningar:

<http://www.ebrd.com/country/sector/fi/debt/euebrd/sme.htm>

✓ **EBRD:s icke-finansiella stöd: TAM- och BAS-programmen**

Genom programmen TAM (lönsamhetshantering) och BAS (affärsrådgivningstjänster) hjälper EBRD privata företag att anpassa sig efter marknadsekonomins krav och bidrar till utvecklingen av små och medelstora företag. Det första programmet fokuserar på att förändra ledarskap och strukturer inom företagen, och tillhandahåller rådgivning från erfarna företagsledare. Det andra stöder kortsiktiga initiativ och utvecklar en hållbar infrastruktur för lokala affärsrådgivningstjänster.

Företag som vill ansöka kan direkt skicka in ett ansökningsformulär för TAM/BAS. Det överförs till ledningsteamet, som beslutar om projektet kan sätta igång och avgör villkoren för samarbetet.

Övriga upplysningar:

<http://www.ebrd.com/apply/tambas/index.htm>

http://www.ebrd.com/apply/tambas/apply/TAM_Company_Guide.pdf

<http://www.ebrd.com/country/index.htm>

✓ EIB-lån för små och medelstora företag i de östra grannländerna

Inom ramen för partnerskapet med öst lanserar EIB under 2009-2010 lån till små och medelstora företag i de östra grannländerna, och ökar därmed den geografiska omfattningen av sina lån längre bort än EU, västra Balkan och föranslutningsländerna.

För information om lokala mellanhänder i grannländerna, se webbplatsen för EIB:
<http://eib.europa.eu/products/loans/intermediated/index.htm>

Övriga upplysningar:

<http://eib.europa.eu/about/press/2009/2009-184-eib-launches-sme-loans-for-eus-eastern-neighbours.htm>

5. Lokala informationsställen

✓ Enterprise Europé Network

Nätverket "Enterprise Europe Network" är det största europeiska nätverket för affärsstöd och -innovation och erbjuder små och medelstora företag integrerade, högkvalitativa tjänster. Nätverkets uppgift är att tillhandahålla integrerade tjänster inom information, affärssamarbete, innovation och tekniköverföring till småföretag och innovativa små och medelstora företag.

En av nätverkets huvuduppgifter är att informera företag om EU-frågor och ge kommissionen återkoppling från små och medelstora företag för att se till att den framtida lagstiftningen tillgodoser små och medelstora företags behov. Nätverkets medlemmar är experter på områden av särskilt intresse för företag, till exempel offentlig upphandling, affärssamarbete, finansiering, innovation, tekniköverföring, marknadsundersökning och EU-lagstiftning. Nätverkets medlemmar hjälper även företag att ansöka till kommissionens projekt och med administrativa formalia. De har direkt tillgång till Europeiska kommissionen och har stöd från hängivna medarbetare vid genomförandeorganet för konkurrenskraft och innovation i Bryssel, som hjälper dem att besvara de svåraste frågorna.

Företagen får också information genom informationskampanjer (deltagande i mässor och anordnande av seminarier, föreläsningar och workshops) och en rad publikationer (guider, nyhetsbrev, webbplatser osv.) på de lokala språken.

Enterprise Europe Network främjar även innovation genom att tillhandahålla förmedlingstjänster för överföring av teknik och kunskap. Nätverket stöder även verksamhet för att bygga partnerskap mellan alla slags aktörer inom innovation och är delaktigt i spridningen av information om innovationsfrågor och utnyttjandet av forskningsbaserad teknik.

Oavsett i vilket stadium ett företag befinner sig, eller hur stor kunskap det har om EU-frågor, kan Enterprise Europe Network hjälpa till. Det hjälper företag att utnyttja affärsmöjligheter och kan presentera dem för europeiska och internationella marknader genom sina partner i fler än 40 länder. Enterprise Europe Network har över 500 kontor runt om i EU och i tredjeländer. Däribland ingår EU:s medlemsstater, kandidatländer, associerade länder inom programmet för konkurrenskraft och innovation, EES-medlemmar samt länderna i den europeiska grannskapspolitiken.

Övriga upplysningar: <http://ec.europa.eu/enterprise-europe-network>

Andra informationskällor

Generaldirektoratet för näringsliv – Europeiska kommissionen:

http://ec.europa.eu/enterprise/index_en.htm

Europeisk webbplats för små och medelstora företag: <http://ec.europa.eu/small-business>

Databasen ”**grants and loans**” på webbplatsen *Europa* innehåller en översikt över alla program och instrument: http://ec.europa.eu/grants/index_en.htm

TED (tenders electronic daily): databas med alla offentliga anbudsinfordringar som publiceras i EUT: <http://ted.europa.eu/>

Ditt Europa: en portal som ger enskilda och företag praktisk information om deras rättigheter och möjligheter i EU och i de enskilda medlemsländerna: <http://ec.europa.eu/youreurope/>

Anmärkning

Kommissionen fritar sig från allt ansvar för information i detta dokument. Kopiering är tillåten med angivande av källan.